

деятельности. Внедрение в практику отечественных предприятий оценки потенциала фирмы на основе логистической стратегии продвижения трансформационного процесса «сырьё-ресурсы-комплектующие-продукция-товар-поставленный на соответствующий сегмент рынка товар» позволит выявить скрытые резервы в развитии предприятия, а следовательно – увеличить отдачу от более обоснованного применения современных экономических инструментов, повысит эффективность логистических процессов и получит такой экономический эффект, как сокращение затрат и времени в сферах производства и обращения, и определяет дальнейшее направление проведения исследования.

Ключевые слова: логистика, логистическая среда, логистическая стратегия, логистическая система, логистические инструменты, логистический outsourcing.

Cherlenyak I., Agiy Y.

BUILDING AN EFFECTIVE LOGISTICS SYSTEM MANAGEMENT STRATEGY OF THE COMPANY AS A SOURCE OF COMPETITIVE ADVANTAGE

In order to ensure the competitiveness of national companies in the turbulent markets in the conditions of a free trade zone Ukraine and the EU, it is necessary to pay priority attention to the competitive advantages created on the basis of a complex logistics activities: strategic, tactical and current. The aim of the article is to study the conditions for the effective application of the configuration of logistics systems strategic management for the formation of new competitive advantages of the company. The following methods have been used in the study: method of scientific abstraction, system, comparative, literature. The analysis of the implementation of strategic management of logistics systems at Ukrainian enterprises has been fulfilled, the factors hindering this process have been defined, the experience of foreign enterprises in the implementation of strategic management of logistics systems at enterprises has been analyzed, as well as the possibility of its use for the Ukrainian enterprises. It has been proved that on the basis of the logistics strategy it is necessary to develop contemporary common strategy which is able to increase the impact of reasoned application of modern economic tools, to increase the efficiency of logistics processes and gain a competitive advantage by minimizing the cost and time involved in the supply areas of production, marketing and circulation. Scientific novelty lies in the justification of activities that will encourage greater use of logistics approaches in the management of national enterprises. These scientific results of the analysis can be used in the development of management practices of cities, administrative districts and regions, as well as may be used by business leaders in the implementation of management activities. The implementation in practice of Ukrainian enterprises capacity assessment of company based on sourcing promotion of transformation process «raw materials-resources- accessories-products-goods-put to the corresponding segment of the market» will reveal the hidden reserves in the company's development, and consequently - increase the impact of a more reasoned application of modern economic tools, to increase the efficiency of logistics processes and to receive an economic effect as a reduction of cost and time in the spheres of production and circulation, what determines the future direction of the study.

Keywords: logistics, logistics environment, logistics strategy, logistics system, logistics tools, logistics outsourcing.

Одержано 15.02.2016 р.

УДК 330.34

Югас Еріка Федорівна,

к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку,

Ужгородський торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету

МЕТОДИЧНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ ТА СЕКТОРАЛЬНО-УПРАВЛІНСЬКІ ДЕТЕРМІНАНТИ АНАЛІЗУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Метою даної роботи є окреслення детермінантів аналізу конкурентоспроможності підприємства, які забезпечують його адекватність та результативність. В ході дослідження були застосовані методи наукової абстракції, прийом типологізації, метод узагальнення та інші. Детермінантами аналізу конкурентоспроможності визначені складові організації аналітичної роботи, які забезпечують реалізацію принципів її адекватності та результативності. Принципом адекватності запропоновано вважати відповідність програми аналізу реаліям сучасного економічного світу. Принцип результативності відображає необхідність виявлення можливостей побудови конкурентоспроможності підприємства. Детермінанти аналізу включають групу методично-процесуальних та групу секторально-управлінських. Перша група охоплює такі, що спрямовані на розширення або вдосконалення методичної бази дослідження та експертних компетенцій. Секторально-управлінські охоплюють основні сегменти конкурентоспроможності економічної системи та

реалізуються через управлінські дії. Методично-процесуальні включають в себе методичну детермінанту та детермінанту експертної компетентності. Методична детермінанта аналізу конкурентоспроможності передбачає необхідність впровадження сучасних методик аналітичної роботи, до яких віднесено прийоми *Forsight, Space-, SWORT-analysis* та інші. Компетентність як наступна детермінанта представлена сукупністю професійних, поведінкових, культурних та психологічних якостей експертів, що забезпечують досягнення мети аналітичної програми. Секторально-управлінський підрозділ детермінантів аналізу здатний охопити широке коло складових конкурентоспроможності та системи управління нею, але такими, що суттєво впливають на стратегічну життєдіяльність підприємства в даному дослідженні виділені сектор інноваційної діяльності та аналіз ризику. Сектор інноваційної діяльності підприємства виступає головним напрямком формування стратегічної конкурентоспроможності. Разом з тим, інноваційна активність є вельми ризикованою, тому виявлення можливої конкурентоспроможності підприємства спирається на результати аналізу ризиків як важливої частини управління. Запропоновано в процесі аналізу конкурентоспроможності підприємства враховувати можливі моделі інноваційного розвитку бізнесу: абсорбційну та генеруючу, які мають різні ступені ризикованості та вимагають різних методичних підходів. Практична значимість даного дослідження полягає у забезпеченні аналітиків інструментарієм, що сприяє підвищенню якості аналізу на основі дотримання принципів адекватності та результативності. У подальшому дослідженні заплановано розробити математичну модель аналізу впливу факторів на рівень конкурентоспроможності підприємства.

Ключові слова: конкурентоспроможність, підприємство, аналіз, детермінанти, методика, компетентність, інноваційність, ризик.

ВСТУП

Постановка проблеми. Формування конкурентних переваг є стратегічним завданням розвитку підприємства, діяльність якого в сучасних умовах повинна бути спрямована на створення потенційних можливостей та здатностей, які, своєю чергою, забезпечують ефективність або унікальність суб'єкта господарювання та його товарної складової. Конкурентні переваги, створюючи системну конкурентоспроможність, потребують постійного оновлення, а це, в свою чергу, обумовлює необхідність їх аналізу. В процесі аналізу не лише обґрунтовуються шляхи посилення конкурентоспроможності підприємства, які вже склалися, але й виникає можливість формування нових, радикальних конкурентних переваг, що є особливо актуальним в умовах інтеграції українських підприємств у світове економічне середовище. Досвід провідних країн світу та їх економічних суб'єктів свідчить про важливість постійної уваги до внутрішнього середовища та зовнішнього оточення з позиції стратегічної та поточної оцінки реальних та потенційних конкурентних переваг та аналізу імовірності трендів розвитку як ринків, так й внутрішнього потенціалу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам формування конкурентоспроможності підприємств та ролі аналітичної діяльності у виявленні конкурентних переваг присвячено багато досліджень сучасних українських та закордонних науковців. Так, представники закарпатської школи член-кор. НАН України В. П. Мікловда та проф. Н. Ю. Кубіній дослідження сутності та стану конкурентоспроможності вважають основою випереджального розвитку економічної системи та її довготривалої життєдіяльності. Особливого значення автори надають аналізу інноваційної складової конкурентоспроможності, актуальність якої в науковому та практичному планах обґрунтовують наступними аргументами. «По-перше, внаслідок інноваційної діяльності можуть бути створені нові продукти, а відповідно, сформовані нові товарні ринки, що надає додаткові можливості як для підвищення

рівня якості життя населення, так і для збільшення ділового ареалу регіонального бізнесу; по-друге, розширення виробничої сфери за рахунок нових видів продукції забезпечує формування робочих місць, тобто сприяє зростанню ринку праці; по-третє, нова продукція потребує нових технологій, а це викликає необхідність підготовки фахівців з принципово новими компетенціями, що сприяє розвитку освіти та підвищенню якісного стану людського потенціалу; по-четверте, нові технології мають більш високу продуктивність, що викликає зростання ефективності праці та економії часу і приводить до зменшення витрат на одиницю продукції, збільшення прибутковості та формування фінансових ресурсів подальшого інноваційного розвитку» [6].

Словацькі дослідники М. Крослакова, Л. Юрковічова та інші приділяють увагу аналізу конкурентоспроможності так званих «газелей», швидко зростаючих підприємств у країнах Європейського Союзу [5].

Питанню вдосконалення методичних підходів до оцінки конкурентоспроможності приділяє увагу А. В. Соколов, який доводить необхідність поширення методів Форсайту у виробці стратегії конкурентоспроможності економічної системи [9].

Проблематику компетентності експертів, що залучені до аналітичних операцій в процесі дослідження стану конкурентоспроможності та тенденції її розвитку, піднімає харківський дослідник Л. В. Половенко, визначаючи компетентність головним компонентом здатності теоретизувати, знаходити причинно-наслідкові зв'язки між явищами, становить основу загальних здібностей і необхідна для успішного освоєння людиною різних видів діяльності [8].

Закарпатськими науковцями М. В. Ігнатишин та М. І. Ігнатишин доведено корисність застосування теорії матричних скінчених антагоністичних ігор, зокрема матричної моделі конфлікту інтересів в процесі аналізу ринкових аспектів конкурентоспроможності підприємств [3].

В. В. Готра на прикладі європейського досвіду стратегічного аналізу підприємств агропромислового комплексу показує значення інноваційних та

інформаційних важелів оцінки підвищення ефективності діяльності та опанування ринком [2]. Значення аналізу соціальної конкурентоспроможності як невід'ємної складової розвитку економічної системи висвітлює І. М. Вахович [1].

Разом з тим, сучасні дослідження не забезпечують комплексний підхід до аналізу конкурентоспроможності, який дозволяє системно оцінити рівень конкурентоспроможності підприємства на основі вибору детермінантів аналітичної роботи на підприємстві.

Мета статті (постановка завдання). Метою даної роботи є обґрунтування методично-процесуальних та секторально-управлінських детермінантів оцінки конкурентоспроможності підприємства.

Для досягнення мети в роботі вирішені наступні завдання:

1. Охарактеризувати основні секторальні та управлінські визначальні акценти на вдосконалення оцінки конкурентоспроможності.

2. Окреслити секторально-управлінські можливості активізації аналітичної функції в процесі формування конкурентоспроможності підприємства.

В ході дослідження були застосовані методи наукової абстракції, які дозволили окреслити основні детермінанти аналізу конкурентоспроможності; прийом типологізації, що сприяв поділу детермінантів аналізу на методично-процесуальні та секторально-

управлінські. Метод узагальнення дозволив виявити контент методично-процесуальних та секторально-управлінських детермінантів.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Детермінантами аналізу конкурентоспроможності визначені такі складові аналітичної роботи, які забезпечують реалізацію принципів адекватності та результативності. Принципом адекватності є відповідність програми аналізу реаліям сучасного світу. Принцип результативності містить необхідність виявлення можливих конкурентних переваг підприємства, формування його поточної та стратегічної конкурентоспроможності. Детермінанти аналізу конкурентоспроможності в даному дослідженні поділені на дві групи:

1. Методично-процесуальні, які спрямовані на розширення або вдосконалення методичної бази дослідження та експертних компетенцій.

2. Секторально-управлінські, тобто такі, що охоплюють основні складові, важливі сегменти конкурентоспроможності економічної системи та реалізуються через управлінські дії.

Основні детермінанти аналізу конкурентоспроможності підприємства у методичному та секторальному ракурсах представлені на рис. 1.

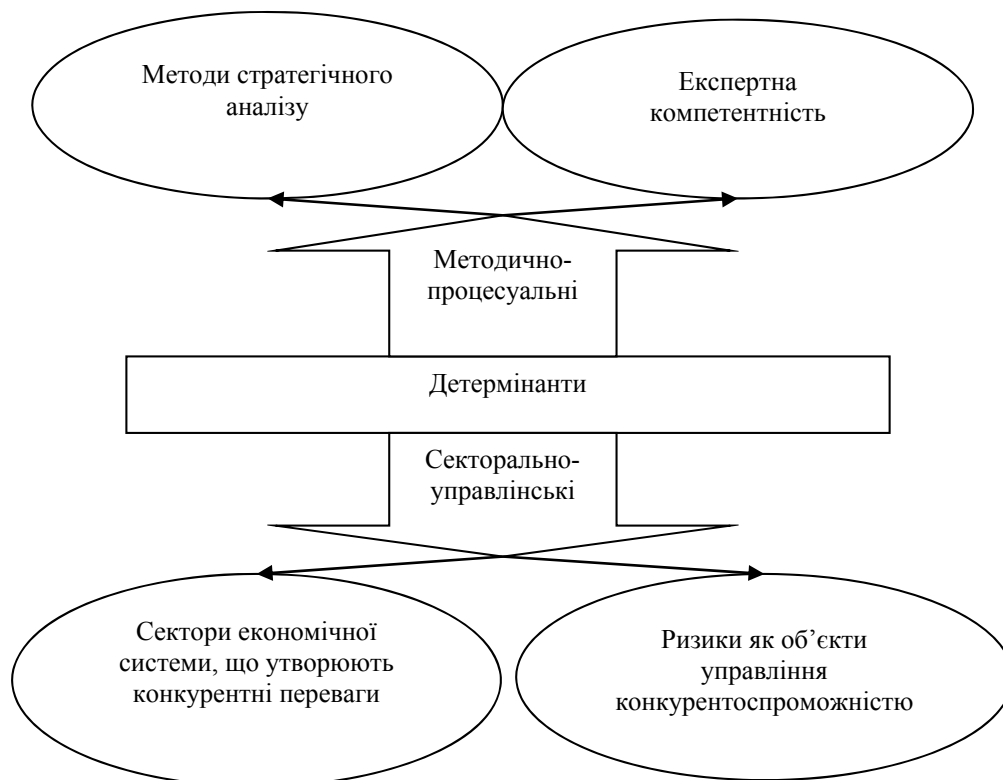

Рис. 1. Основні детермінанти аналізу конкурентоспроможності підприємства (розроблено автором)

Розглядаючи сукупність важелів аналізу конкурентоспроможності підприємства, які стосуються методичної складової, неможливо залишити поза увагою застосування методів та прийомів

стратегічного аналізу, серед яких доцільно назвати систему Форсайт, SPACE-аналіз та SWOT-аналіз. Якщо останній вид аналізу достатньо повно застосовується в сучасній аналітичній практиці, то

методи Форсайту та SPACE-аналіз не знайшли широкого втілення у практику аналізу конкурентоспроможності. Перша вказана група отримала узагальнюючу назву Форсайт, від англійського Foresight – «передбачення», зарекомендувала себе як найбільш ефективний інструмент вибору пріоритетів у сфері науки і технологій, а в подальшому – і стосовно більш широкого кола проблем соціально-економічного розвитку [9].

Методи Форсайту базуються на так званому трикутнику, який включає креативність, експертизу та взаємодію. При всьому позитивізмі даної методики на практиці виникає дві групи обмежень їх ефективності та доцільності. По перше, це рівень кваліфікації експертів, що приймають участь в аналізі. По-друге, дана методика передбачає залучення широкого кола спеціалістів (інженерів, економістів, екологів і т.д.), внаслідок чого виникають на практиці проблеми сумісності компетенції та прояву професійного суб'єктивізму, що створює певні обструкції в управлінні аналітичною діяльністю. Метод SPACE передбачає виявлення рівня конкурентоспроможності підприємства та його фінансової сили, а також оцінку стабільності та привабливості галузі. Характеристика взаємодії вказаних індикаторів дозволяє визначити одну зі стратегій діяльності підприємства (агресивну, консервативну, захисну або конкурентну). Проблемою застосування даного методу аналізу є те, що він передбачає залучення для експертизи спеціалістів підприємства, рівень кваліфікації та спосіб мислення яких не завжди є відповідним для застосування методів стратегічного аналізу. Вказані недоліки застосування методів Форсайту або SPACE-аналізу нівелюються при застосуванні SWOT-аналізу, технологія якого є достатньо простою і не вимагає від експертів здатності до стратегічного бачення. Разом з тим, проблеми організації та проведення процедури оцінки конкурентоспроможності, які вже були відмічені, виникають внаслідок недостатнього рівня кваліфікації як осіб, що управляють експертизами та аналітичною діяльністю на підприємстві, так й компетенціями та компетентністю аналітиків. Внаслідок цього, другою детермінантою методично-процесуального вдосконалення аналізу конкурентоспроможності можуть бути виділені заходи з підвищення кваліфікації аналітиків.

Компетентність у даному дослідженні представлена як сукупність професійних, поведінкових, культурних та психологічних якостей експертів, які дозволяють досягти мети аналізу найбільш ефективним шляхом.

Секторально-управлінський підрозділ детермінантів аналізу діяльності підприємства здатний охопити широке коло складових аналізу конкурентоспроможності та системи управління нею. При цьому, найбільш важливими, такими, що суттєво впливають на стратегічну життєдіяльність, в даному дослідженні виділені аналіз інноваційної діяльності та аналіз ризику.

Представляючи собою такий вид активності, який спрямований на доведення нових ідей до логічного економічного результату, інноваційна

діяльність інтегрує всі складові економічної системи та орієнтує їх функціонування на створення такого продукту, який буде унікальним та задовольняти зростаючі потреби. В сучасних умовах інноваційна діяльність виступає основою конкурентоспроможності як окремих підприємств, так й регіону в цілому. По-перше, саме інноваційна діяльність дозволяє сформувати конкурентні переваги, що забезпечують унікальність позиції суб'єкта конкуренції у конкурентному середовищі. По-друге, унікальність позиціонування призводить до першості виходу на ринок, формування власного споживчого сегменту, створення домінуючої цінової системи. По-третє, інноваційна діяльність передбачає залучення креативних, стратегічно орієнтованих працівників, що є важливим також для застосування стратегічних методів аналізу, які викладені вище. Особливого значення набуває проблематика дослідження місця та значення інноваційної діяльності у контексті зовнішньоекономічної активності підприємства. При цьому зовнішньоекономічну активність ми розглядаємо як сукупність інтерактивних дій у сфері наукових комунікацій, обміну механізмами практичної імплементації результатів науково-дослідної діяльності, управління інноваціями і т.д. Це підтверджено позицією Мікловди В. П., Кубіній Н. Ю. Мошака С. М., які вважають, що «...конкурентоспроможність є сукупністю стратегічних потенціалів, серед яких особливе місце займає зовнішньоекономічний ресурс» [7].

Наступною детермінантою аналізу конкурентоспроможності є більш повна оціночна активність ризиків, які суттєво зростають в умовах переходу підприємства на інноваційний шлях розвитку. Сучасні аналітики вважають, що «...аналіз ризику – це систематичне використання інформації для визначення джерел (небезпеки) і кількісної оцінки ризику. Аналіз ризику забезпечує базу для оцінювання ризику, для подальших заходів з управління ризиком (з мінімізації ризику)» [4].

Основою вдосконалення оцінки ризиків є наступне. По-перше, інноваційна діяльність повинна бути узгоджена з моделлю інноваційного розвитку підприємства, регіону, країни. Відомо, що виділяють дві основні інноваційні моделі розвитку економічної системи: абсорбційну (коли система виступає як імпортер інновацій) та генеруючу (коли система продукує нові ідеї, впроваджує та експортує інновації). До першого типу можливо віднести моделі підприємств Сінгапуру, Гонконгу і т.д. Генераторами інновацій виступають підприємства Німеччини, США та ін. По-друге, інновації є високо витратними діями, інвестиції у інновації можуть погіршувати сучасний стан, але сприяти позиції підприємства на конкурентному полі у подальшому. Тому важливою частиною управління інноваційною діяльністю є застосування методів стратегічного аналізу (застосування першої групи детермінантів), що дозволить визначити загрози навколишнього середовища та можливості, які отримує економічна система в процесі впровадження тих чи інших інновацій. Це також дозволяє визначити сильні сторони, які можуть збільшити результативність

інноваційної діяльності, та слабкі риси економічної системи, що можуть гальмувати інноваційний розвиток підприємства.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Виходячи з постулату про посилення конкурентної боротьби на економічних теренах України, яка інтегрується у світовий ринок, впливає твердження щодо необхідності активізації та вдосконалення аналізу конкурентоспроможності підприємств. Саме конкурентоспроможність підприємств є метою управління підприємством, що викликає необхідність активізації всіх управлінських функцій, в тому числі й аналітичної. Вдосконалення аналізу конкурентоспроможності запропоновано здійснювати за двома групами детермінантів. Перша

група методично-процесуальних детермінантів передбачає застосування сучасних методів стратегічного аналізу та забезпечення відповідного професійно-кваліфікаційного рівня аналітиків. Друга група містить вдосконалення аналізу інноваційної діяльності як основи конкурентоспроможності та застосування методів оцінки ризиків відповідної моделі інноваційного розвитку підприємства.

При цьому застосування детермінантів в аналізі конкурентоспроможності передбачає врахування моделі інноваційного розвитку бізнесу: абсорбційної та генеруючої, які мають різні ступені ризикованості та вимагають різних методичних підходів.

У подальшому дослідженні заплановано розробити математичну модель аналізу впливу факторів на рівень конкурентоспроможності підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вахович І. М. Оцінка соціальної конкурентоспроможності регіонів України / І. М. Вахович, В. О. Гавура // Зб. наук. праць «Економічні науки». – Серія «Економічна теорія та економічна історія». – №8(32). – Луцьк: ЛНТУ, 2011. – С. 61-68.
2. Готра В. В. Інноваційний маркетинг як інструмент управління інноваційним розвитком АПК / В. В. Готра // Проблеми економіки. – 2015. – № 2. – С. 11-17.
3. Ігнатишин М. В. Застосування теорії матричних скінчених ігор при моделюванні фінансово-економічної ситуації [Текст] / М. В. Ігнатишин, М. І. Ігнатишин // Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. Економіка. – Ужгород: УНУ, 2012. – Вип. 35, ч. 2. – С. 147-150.
4. Концепции и методы анализа риска [Электронный ресурс] – Режим доступу: http://studme.org/12281128/bzhd/teoreticheskie_osnovy_upravleniya_riskom_na_proizvodstve.
5. Kroslovakova M. Dynamics of high growth enterprises -"gazelles"- in Czech Republic / M. Kroslovakova, V. Kubickova, L. Jurkovičová, N. Kubiniy // Problems and Perspectives in Management. – Volume 13, Issue #2, 2015. – p. 27-35.
6. Мікловда В. П. Можливості та обструкції розвитку інноваційного потенціалу Закарпаття як фактора регіональної конкурентоспроможності / В. П. Мікловда, Н. Ю. Кубіній, С. І. Мошак // Економіка промисловості. – 2015. – № 1. – С. 31-39.
7. Мікловда В. П. Темпоральність зовнішньоекономічної діяльності Закарпатського регіону та її обструкції / В. П. Мікловда, В. В. Кубіній, С. М. Мошак // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка. – 2015. – Вип. 1(3). – С. 5-11.
8. Половенко Л. П. Аналітична компетентність – ключовий складник професійної компетентності майбутніх фахівців з економічної кібернетики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kpi.kharkov.ua/archive/%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0/Tipuss/2012_1/Polov.pdf.
9. Соколов А. В. Форсайт: взгляд в будущее [Электронный ресурс]. – Режим доступу: <https://foresight.hse.ru/data/380/621/1234/Whatforesight.pdf>.

Югас Эрика Федоровна МЕТОДИЧЕСКИ-ПРОЦЕССУАЛЬНЫЕ И СЕКТОРАЛЬНО-УПРАВЛЕНЧЕСКИЕ ДЕТЕРМИНАНТЫ АНАЛИЗА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ

Целью данной работы является определение детерминант анализа конкурентоспособности предприятия, обеспечивающих его адекватность и результативность. В ходе исследования были применены методы научной абстракции, прием типологизации, метод обобщения и другие. Детерминантами анализа конкурентоспособности определены составляющие организации аналитической работы, которые обеспечивают реализацию принципов адекватности и результативности. Принципом адекватности определено соответствие программы анализа реальям современного экономического мира. Принцип результативности отражает необходимость выявления возможностей формирования конкурентоспособности предприятия. Детерминанты анализа включают группы методически-процесуальных и группу секторально-управленческих. Первая группа охватывает такие, которые направлены на расширение или совершенствование методической базы исследования и экспертных компетенции. Методическая детерминанта анализа конкурентоспособности предполагает внедрение современных методик аналитической работы, к которым отнесены приемы Foresight, Space-, SWORT-analysis и др. Компетентность как следующая детерминанта представлена совокупностью

професійних, поведінкових, культурних і психологічних якостей експертів, забезпечуючих досягнення цілі аналітичної програми. Секторально управлінські включають основні сегменти конкурентоспособності економічної системи і реалізуються через управлінські дії. Секторально-управлінське підрозділення детермінантів аналізу спроможно охопити широкий круг складових конкурентоспособності і системи управління їю, але найбільш важливими, такими, які суттєво впливають на стратегічну життєдіяльність підприємства в даному дослідженні виділені сектор інноваційної діяльності і аналіз ризику. Сектор інноваційної діяльності підприємства виступає головним напрямком формування стратегічної конкурентоспособності. Зазначено, що інноваційна активність є дуже ризикованою, тому виявлення можливої конкурентоспособності підприємства ґрунтується на результатах аналізу ризиків як важливої частини управління конкурентоспособністю підприємства. Предложено в процесі аналізу конкурентоспособності підприємства враховувати можливі моделі інноваційного розвитку бізнесу: абсорбційної і генеруючої, які мають різні ступені ризикованості і вимагають різних методических підходів. Практична значимість даного дослідження заключається в забезпеченні аналітиків інструментарієм, сприяє підвищенню якості аналізу на основі застосування принципів адекватності і результативності. В подальшому дослідженні заплановано розробити математическу модель аналізу впливу факторів на рівень конкурентоспособності підприємства.

Ключевые слова: конкурентоспособность, предприятие, анализ, детерминанты, методика, компетентность, инновационность и риск.

Yuhas E.

METHODICAL AND PROCEDURAL, MANAGERIAL AND SECTORAL DETERMINANTS OF COMPETITIVENESS ANALYSIS

The purpose of this paper is to outline the determinants of enterprise competitiveness analysis, which ensure the adequacy and effectiveness of the analytical activity. The methods of scientific abstraction, reception typology, synthesis method and others have been used during the study. The components of the organization of analytical work which ensure the implementation of the principles of its adequacy and effectiveness have been determined as the determinants of competitiveness analysis. The compliance of analysis program with the realities of today's economic world has been suggested as the principle of adequacy. The principle of effectiveness reflects the need to identify opportunities for building competitiveness. Determinants of analysis include a group of methodological and procedural, sectoral and management determinants. The first group includes those aimed at expanding or improving of the methodological basis of research and expert competence. The second group, sectoral and management determinants are covering the main segments of the competitiveness of the economic system and implemented through administrative actions. Methodical procedure includes methodological determinant and determinant of expert competence. Methodological determinant of competitiveness analysis involves the introduction of modern methods of analytical work, which include techniques of Foresight, Space-, SWORT-analysis etc. Competence as the next determinant is presented by a set of professional, behavioral, cultural and psychological qualities of experts to ensure achievement of the objective of analysis program. Sectoral and management determinants unit of analysis is able to cover a wide range of competitive components and the system of management, but sector of innovation risk analysis is considered to be the most important, as the one which significantly affects the company's vital functions. Sector of innovative activity of the enterprise is the main direction of the formation of strategic competitiveness. However, innovative activity is very risky and decisions must be based on the results of risk analysis as an important part of enterprise management. It has been proposed in the process of analyzing the competitiveness of enterprises to consider possible models of innovative business development: the absorption and generation, which have different degree of risk and require different methodological approaches. The practical significance of this study is to provide analysts with toolkit which helps to improve the quality of the analysis on the basis of the principles of adequacy and effectiveness. A further study is planned to develop a mathematical model of the analysis of the factors of influence on the competitiveness of the enterprise level.

Keywords: competitiveness, enterprise analysis, determinants, methodology, expertise, innovation, risk.

Одержано 02.02.2016 р.